

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Opinio Abulensis. c.2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Abulenſis. Secunda ſententia eſt Abulenſis in c. 13. Matth. 28. ſi textus illius emendare legatur; ubi docere videntur ſenſum literalem ſacra Scriptura illum eſſe, quem auctor ſignificare voluit, ſive iſtis vocibus proxime, ſive remote, & proxime per res iſtas vocibus ſignificatas. Hanc ipſe appellat hiſtoriam latiore ſignificatione non autem eam ſolum, quam voces primo ſignificant, tunc vero hiſtoria eſt proximam ſignificationem, quando voces in propria ſignificatione uſurpantur: tunc autem remotam, quando metaphoriſe accipiuntur, vel aſſeruntur ad parabolam aliquam, v. ſapienter contingit: proximum enim ſignificatum earum vocum, quæ metaphoriſe uſurpantur, vel in parabolam aſſeruntur, quod proprie per iſtas voces denotant, & in cortice literæ continetur, exiſtimant non eſſe ſenſum literalem Scripturae, quia non eſt ex intentione Spiritus ſancti, Verba Abulenſis in ea quaerit 28. hæc ſunt: *Senſus literalis eſt ille, quem litera facit, & etiam videtur hiſtoricus, quia per illam ſignatur nuda hiſtoria, quam Scriptura refert, accipiendo hiſtoriam large pro omni eo, quod ſignificatur immediate per literam Scripturae, ſed (non) illud, quod auctor ſignificare voluit: quod dicitur propter parabolas, & metaphoras, quia id quod ſignificatur ibi in cortice literæ non eſt ſenſus literalis, ut cum dicitur: Oculi Domini ſuper iuſtos, quia non eſt ſenſus, quod oculi Domini ſint ſuper iuſtos, q. 12. ſenſus literalis ſemper eſt verus, & tamen falſum eſt, quod Deus habeat oculos: literalis autem ſenſus eſt hic, quod Deus ſemper habet curam de bonis. Hæc Abulenſis. Quibus ſecum pugnantia docere videtur: imprimis enim dicit, hiſtoriam latiori ſignificatione, quæ reddit ſenſum literalem, eſſe id, quod immediate litera ipſa ſignificatur, non autem id, quod auctor exprimitere voluit: in quo videbatur ſecutus ſententiam Lyrani. Deinde dicit, ubi eſt metaphora, vel parabola, ſenſum literalem eſſe, non qui eſt ſub cortice, ac ſi diceret non proxime ſignificatum, ſed eum, ad quem denotandum voces transferuntur, ut in teſtimonio allegato ſatis apparet. iuxta expoſitionem ipſius Abulenſis: ut autem ſibi conſtaret, dicere deberet, in eo loco, ubi eſt metaphora, nullum eſſe ſenſum literalem, ſicut dixit Lyranius.*

Ego quidem puto in ſcriptis Abulenſis errorem irrepreſſibile incuria Scriptorum, qui negationem illam virgulis clauſam, in priorem partem ſententiæ reiſcere deberent, hoc modo: Accipiendo hiſtoriam large (non) pro omni eo, quod ſignificatur immediate per literam; ſed illud, quod auctor ſignificare voluit, &c. Sic vero ſententia Abulenſis optime conſtat, & eſt, quam in hoc cap. retulimus: ſed quia hoc pacto confundere videtur aliquando Abulenſis ſenſum literalem, & myſticum, nam myſticus vocibus ipſis ſemper remote, rebus autem proxime deſignatur, ut ex communi ſententia inferius patebit: Ideo in ea quaerit 28. & quaerit 37. in 2. cap. Matth. & alijs locis ſuperius citatis, Niſi 13. cap. 1. docet nullum unquam ſenſum myſticum ex intentione Spiritus ſancti ſub aliqua litera contineri, ſed omnem ex cõcionatorum arbitrio, & voluntate pendere, qua ratione licet ex eius ſententia literalis aliquando reconditus ſit, & ſecundarie ſignificatus, non eſt dicendus myſticus.

Referri poſſet pro hac ſententia S. Thomas in 4. ſup. q. 1. part. 1. Tom. 1.

hoc articulo ad tertium, ubi ſic ait: *Senſus parabolici ſub literalis continetur: nam per voces ſignificatur aliquid proprie, & aliquid figuratiue, neq. eſt literalis ſenſus ipſa figura, ſed id quod eſt figuratum: non enim cum Scriptura nominat Dei brachium, eſt literalis ſenſus, quod in Deo ſit membrum huiusmodi corporale, ſed id, quod per hoc membrum ſignificatur. Scit ergo in eo caſu, per nomen illud Brachium, membrum proxime ſignificari, & per membrum Dei potentiam, ac proinde nõ proxime, ſed remote Dei potentiam, voce ipſa denotari.*

CAPUT III.

Verior ſententia de ſenſu literali.

Ceteri Doctores in vnam omnino ſententiam, quæ mihi probatur, conuenire videntur, quæ a nonnullis recentioribus Theologis plures alie referantur: ea vero eſt, ſenſum literalem, ſeu hiſtoricum eum eſſe, quem auctor Scripturae Spiritus ſanctus, per verba ſub propria, & uſitata, ſive metaphoriſe ſignificatione primum ſignificare voluit. Hanc definitionem, aut ei dem verbis, aut paucis mutatis tradiderunt S. Thomas in hoc articulo in corpore, addita ſolutione ad tertium, & recentiores Theologi in hanc eundem articulum. Docet enim S. Doctor, parabolice ſenſum, quæ voces per translationem primo ſignificant, eſſe literalem; non autem quem voces illæ translate abiq. translatione ſignificant. Conſentient Burgens. in additione ad vtrumq. Prologum Lyrani ad 1. dub. & in ſolutione argum. principalis quaſtionis, Alphonſus de Caſtro lib. 1. aduerſus heret. c. 3. Driedo lib. 1. de ſacra Scriptura c. 2. S. xtus Senenſis, 7. Bibliot. Sanct. c. 1. A. iam in præſatione ad commentaria Iſaie. Oportet tamen definitionem poſitam amplius explicare. Cuius gratia notandum eſt diſcrimen inter ſenſum myſticum, & hiſtoricum ſeu literalem in vniuerſum: vtriuſque enim comparatione, & differentia deſignio prædicta illuſtrabitur. Omnes igitur Doctores proxime allegati, & cum eis Abulenſis ipſe, dicunt myſticum ſenſum nunquã verbis, ſed rebus proxime ſignificari, ita ut verba, ſub quibus eſt, primum ſignificent rem aliquam, deinde res illa ſignum ſit alterius, quam dicitur myſtice, & ſpiritualiter denotare: ideoque vocatur myſticus, ſeu ſpiritualis, quod intrinſecus in rebus, quaſi reconditum myſterium, & quaſi ſpiritus in corpore lateat. Literalis autem eſt ille, qui vocibus ipſis, vel proprie, vel metaphoriſe primo ſignificatur.

Hoc iacto fundamento ſuper eſt, ut tres præcipuas partes definitionis exponamus, quarum declaratione tota deſinitio fiat manifeſta. Prima eſt particula *Primum*. Hæc autem a nobis poſita eſt propterea, quod ſenſus literalis primo vocibus, nõ rebus ſignificetur: ſicut cõtra myſticus proxime rebus, remote vero, & ſecundo vocibus ipſis. Hanc particulã nullus poſuit præter Driedonẽ, & Adamum; ex omniũ tamen ſententia manifeſte colligitur. In eius autem explicatione obſervandũ eſt, voces, quæ propria habent, & metaphoriſe ſignificationem, ita duas res ſignificare, ut nõ ordinate vnam per aliam, ſicut contingit in ſenſu myſtico, & literali eiũdem loci, ſed vtramq. ex æquo proxime deſignent: ſicut equiuoca eodem nomine ſignificantur niſi, quod alterã rẽ primã impoſitione proprie denorant, alterã vero ſecundaria, & metaphoriſe, quæ dicitur translatio, qua nomẽ à primã ſignificatione, & impoſitione ad aliam nouam trans-

Senſus literalis deſignat.

S. Thom.

Burgens.

Alphonſus de Caſtro.

S. xtus Senenſis.

Diſcrimen inter literalis & myſticum ſenſum.

Senſus literalis vocibus ipſis primo, non rebus deſignatur.